

Creat cu pasiune și savoir-faire. Un volum Baroque Books & Arts®.

Jean-Luc Bannalec

GAUGUIN
DIN ORAȘUL ALBASTRU

traducere din limba germană de
ALEXANDRU SUTER

CADRIL[®]

Colecție coordonată de Dana MOROIU

Jean-Luc Bannalec

BRETONISCHE VERHÄLTNISSE: EIN FALL FÜR KOMMISSAR DUPIN

Originally published in the German language as "Bretonische Verhältnisse:

Ein Fall für Kommissar Dupin", by Jean-Luc Bannalec

Copyright ©2012, Verlag Kiepenheuer & Witsch GmbH & Co. KG, Cologne/Germany

© Baroque Books & Arts[®], 2018

Imaginea copertei: Cristiana RADU – apud, *Viziune după predică*, detaliu, Paul Gauguin

Concepție grafică © Baroque Books & Arts[®]

Redactor: Ines Hristea

Corector: Rodica CREȚU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BANNALEC, JEAN-LUC

Gauguin din orașul albastru / Jean-Luc Bannalec; trad. din lb. germană de Alexandru Suter.

București: Baroque Books & Arts, 2018

ISBN 978-606-8564-76-0

I. Suter, Alexandru (trad.)

821.112.2-31=135.1

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Niciun fragment din această lucrare și nicio componentă grafică
nu pot fi reproduse fără acordul scris al deținătorului de copyright,
conform Legii Dreptului de Autor.

„Marea liniștită nu zămislește marinari destoinici.“

PROVERB BRETON

Lui L.

PRIMA ZI

Acest 7 iulie era o zi minunată de vară. Una dintre acele zile mirifice de care puteai să te bucuri uneori pe țărmul Atlanticului și care, aproape întotdeauna, îl făceau pe comisarul Dupin să se simtă de-a dreptul fericit. Albastrul părea să domnească suveran, aerul era încins, pentru clima Bretoniei, și atât de translucid – deși era încă dimineață, totul se vedea tăios de limpede. Nu mai departe de seara anterioară, vremea n-ar fi putut să nu te facă să te gândești la un covârșitor sfârșit al lumii. Pe cer se urmăreau imense și înspăimântătoare aglomerări de nori, care pluteau amenințător de jos, împinse de vânturile care le biciuiau din spate, aglomerări din care se prăvăleau, apocaliptic, munți de ploaie.

Concarneau, atât de pitorescul „Oraș Albastru“, cum i se mai spune și azi datorită paselor albastre, care i-au împrejmuțit cheiurile mai bine de o sută de ani, strălucea în bătaia soarelui. Comisarul Georges Dupin se afla în barul *Amiral*, la capătul cel mai îndepărtat al teighelei. În fiecare dimineață se așeza acolo și își citea ziarele pe care le întindea, întotdeauna, în fața lui. Ceasul mare și rotund, cocoțat în vârful frumoasei și vechii hale pescărești, de unde puteai

să cumperi, în fiecare zi, un pește cât se poate de proaspăt, prins în plasele pescarilor dimineața devreme, arăta că era 7:30. Cafeneaua și restaurantul, cu aerul lor amintind de vremuri trecute, pe când acolo mai era și un mic hotel, se aflau chiar la chei, cu vedere înspre renumitul centru al vechiului oraș. Acest *ville close*, apărat de impozante ziduri și turnuri de apărare, fusese construit pe o insulă mică și lunguiață, care arăta de parcă ar fi fost zugrăvită de un pictor, dintr-o singură și inspirată trăsătură de penel, acolo, drept în mijlocul golfului larg, în care se revărsa, leneș, râul Moros. De când Dupin fusese „transferat” într-o provincie cât mai îndepărtată de Paris (lucru care se întâmplase cu doi ani și șapte luni în urmă, din cauza „unor anumite divergențe”, cum se specifica în dosarul lui confidențial, aflat în arhivele poliției pariziene – asta după ce trăise mereu înconjurat de splendoarea capitalei), de atunci deci, în fiecare dimineață, comisarul obișnuia să-și bea cafeluța, de fapt cafeluțele, la *Amiral*. Era un ritual pe cât de cazon, pe atât de delectabil.

Încăperile barului și restaurantului *Amiral* nu pierduseră nimic din atmosfera lor minunată, care nu putea să nu-ți îndrepte gândul la epoca sa de glorie, de la sfârșitul secolului al XIX-lea, când pe acolo se perindaseră artiști renumiți în întreaga lume sau unde, mai târziu, locuise însuși Maigret. Gauguin, se povestea, s-ar fi bătut o dată, pe viață și pe moarte, chiar în fața restaurantului, cu niște marinari bătă-rani, care se legaseră de foarte tânăra lui prietenă javaneză. Apoi, câteva decenii, legendarul *Amiral* rămăsese închis. Asta până cu doisprezece ani înainte, când Lily și Philippe Basset – ambii din Concarneau, care ajunseseră să se cunoască în Paris, printr-un concurs de împrejurări complicat, și care de fapt avuseseră, înainte de a se întâlni, planuri foarte diferite – deciseră să ridice din nou vecele *Amiralului* și să facă din el ceva magnific. Pentru toată lumea din Concarneau era indiscutabil că stabilimentul redevenise adevăratul, dar și

tainicul centru al orașului. Pe cât era de plăcut și de antrenant acum, pe atât *Amiralul* reușise să-și păstreze atmosfera autentică, fără decorațiuni frivole, fără folclorisme. Cum însă cei mai mulți turiști preferau cafecele „mai idilice“, care se găseau mai jos, în Piața Mare, aici întâlneai mai întotdeauna oameni pe care îi cunoșteai de-o viață.

– Încă o cafea. Și un *croissant*.

Din privirea și gestul ferm al comisarului, Lily a înțeles ce voia clientul, care mai curând mormăise ceva în barbă, în loc să îi vorbească clar. Era a treia cafea pentru Dupin.

– Șaptezeci și trei de milioane – ați văzut, *monsieur le commissaire*, s-a ajuns la șaptezeci și trei de milioane, i-a spus Lily, care trebăluia deja la aparatul de făcut espresso, mașinăria care îi plăcea atât de mult lui Dupin, de fiecare dată când o vedea pufăind zgomotos, așa cum ar fi trebuit să facă orice espressor adevărat.

Lily Basset avea probabil puțin peste patruzeci de ani, era o femeie atrăgătoare, cu un păr de un blond-închis, cărlionțat, emanând energie și voință, iar ochii ei verzi ca marea urmăreau încontinuu tot ce se întâmpla de jur împrejur. Nu îi scăpa nimic, era de-a dreptul uluitoare în această privință. O persoană foarte plăcută, își spunea Dupin de fiecare dată când o vedea – ca și Philippe, de altfel: pasionat-rubicondul și deloc pretențiosul bucătar al restaurantului –, și asta chiar dacă nu schimbaseră nicio dată prea multe vorbe. Sau poate că tocmai de asta. Lily îl considerase pe comisar ca fiind OK încă din prima zi – ceea ce însemna mult în zonă, unde parizienii erau socotiți de către bretoni ca fiind însăși întruparea străinului, dacă nimereau cumva pe aceste meleaguri.

– Rahat!

Dupin și-a amintit că voia neapărat să joace la loto. Imensul premiu, care ținea întreaga națiune cu sufletul la gură, nu fusese câștigat nici în săptămâna anterioară. Dupin alesese,

foarte încrezător, douăsprezece rânduri de cifre și reușise să aibă două căsuțe câștigătoare, pe două linii diferite.

– Azi e deja vineri, *monsieur le commissaire*.

– Da, știu, știu.

După ce avea să termine aici, intenționa să se ducă direct la chioșcul de alături, de unde puteai să cumperi tutun și ziare, dar și bilete de loterie.

– Săptămâna trecută, încă de vineri dimineață, biletele se epuizaseră deja peste tot.

– Da... știu...

Dupin dormise – ca, de altfel, de atâtea ori în săptămânile din urmă – extrem de prost. Iar acum tot încerca să se concentreze asupra ziarului întins înaintea lui pe tejghea. În iunie, stătea scris, partea de nord a regiunii Finistère nu s-ar fi ales decât cu 62 de procente amărâte, din cele 145 de ore cu soare ale unui iunie obișnuit, din punct de vedere statistic. Finistère-ul sudic ar fi atins 70 procente, însă în regiunea Morbihan, aflată la doar câțiva kilometri spre est, s-ar fi ajuns totuși la nu mai puțin de 82 de procente. Articolul apărea pe prima pagină a ziarului *Ouest France*. Asemenea statistici mirobolante despre vreme erau o specialitate a publicației – de fapt, a tuturor publicațiilor bretone, ba și a tuturor bretonilor. „De câteva decenii bune“ – aceasta era chintesența dramatică a articolului – „nu a existat un iunie atât de vitregit de soare și atât de friguros.“ Puteai să citești povestea asta aproape în fiecare an. Articolul se încheia așa cum era de așteptat: „Este foarte adevărat: în Bretania vremea e frumoasă – de cinci ori pe zi.“ Era un fel de mantră patriotică. Numai bretonii aveau dreptul să se plângă sau să facă bancuri despre vremea din Bretania; dacă alții făceau asta, remarcile lor erau imediat socotite nepoliticoase, ba chiar grobiene. Dupin învățase, de-a lungul a aproape trei ani petrecuți aici, că așa stăteau lucrurile cu tot ceea ce era socotit ca fiind definitoriu pentru „bretonitate“.

Clopoțitul agresiv al telefonului mobil l-a trezit pe comisar din reverie. Ura sunetul ăsta de fiecare dată când îl auzea. S-a uitat să vadă cine îl suna: era numărul lui Labat. Unul dintre cei doi inspectori din subordinea lui. Starea de spirit a lui Dupin s-a încheșat dintr-odată. A lăsat telefonul să sune. Oricum, urma să-l vadă pe inspector peste o jumătate de oră, la comisarariat. Dupin nu avea o părere extraordinară despre Labat, îl socotea cam bătut în cap și, pe deasupra, insuportabil de activ. Sigur, era loial, dar și mânat de o ambiție pernicioasă. Labat avea cam 35 de ani, era mai curând scund, cu o față rotundă, de bebeluș, cu urechi cam lătărețe și cu o jumătate de chelie, care nu îl avantaja deloc – dar, cu toate astea, el se considera irezistibil. Îi fusese repartizat lui Dupin de la început, iar comisarul tot încercase, pe o cale sau alta, să scape de el. Mersese destul de departe cu aceste tentative, însă fără niciun succes: rămăsese cu Labat legat de gât.

Mobilul a început să sune a doua oară. De fiecare dată voia să se dea important. A treia oară. Dupin simțea că începea să se enerveze, își pierdea treptat tot mai mult din calm.

– Da?

– *Monsieur le commissaire*? Dumneavoastră sunteți?

– Cam cine credeți că o să răspundă la telefonul meu? i-a trântit-o Dupin.

– Tocmai a sunat prefectul Guenneugues. Trebuie să îi țineți locul. Diseară veți întâmpina Comitetul de Prietenie din Staten Stoud, Canada.

Tonul mios al lui Labat mai că făcea să ți se întoarcă stomacul pe dos.

– Cum știți prea bine, prefectul Guenneugues este președintele de onoare al comitetului nostru. În seara asta, delegația oficială, care se află în Franța o săptămână, va fi musafirul de onoare al festivalului La Bretonnade, organizat pe Trégunc Plage. Deoarece, în mod cu totul neprevăzut,

prefectul trebuie să plece urgent la Brest, vă roagă să primiți, în numele său, delegația și pe primul său președinte, *docteur De La Croix*. Trégunc se află, în fond, în jurisdicția noastră.

– Ce?

Dupin habar n-avea ce-i tot îndruga Labat.

– Staten Stoud este orașul înfrățit cu Concarneau, se află în apropiere de Montreal. Prefectul are niște rude îndepărtate acolo, care...

– Este 7:45, Labat. Îmi iau micul dejun.

– Prefectul acordă mare importanță evenimentului. A sunat în mod special. Și m-a rugat să vă informez imediat.

– Zău? Să mă informați?

Dupin a închis telefonul. Nu avea chef să se gândească la povestea asta nici măcar o clipă. Din fericire, era prea obosit ca să ajungă să se enerveze cu-adevărat. Dupin nu-l suporta pe Guenneuges. Și, pe deasupra, nu ajunsese nici până în prezent să se lămurească în ce fel se pronunța corect numele ăsta, ceea ce, e drept, i se întâmpla destul de des și în alte cazuri, când era vorba despre nume bretone. Și, cum munca lui îl obliga să ia contact cu multă lume, se trezea, din această pricină, nu de puține ori, în situații jenante.

Dupin s-a întors la ziarul deschis înaintea lui. *Ouest France* și *Télégramme*, acestea erau cele mai importante publicații locale, care acopereau, câteodată pe un ton cu neașteptate inflexiuni tandru-mândre, evenimentele curente din Bretania; după prima pagină, în care erau tratate în grabă cele mai recente știri internaționale și naționale, urmau alte treizeci, dedicate știrilor regionale și locale, de cele mai multe ori chiar foarte locale. Comisarul Dupin ținea foarte mult la ambele ziare. După „transferul” său, se apucase, la început mai curând într-o doară, dar apoi cu o curiozitate crescândă, să studieze sufletul breton. Pe lângă contactele inerente cu oamenii, tocmai aceste

mici și aparent insignifiante povești fuseseră sursa din care aflate și înțelese atât de multe. Povestiri despre viața trăită la „capătul lumii“, la „finis terra“ cum denu-meu romanii – invadatorii! – partea excentrică a peninsulei sălbatice, care se avântă departe, în Atlanticul dezlănțuit, și al cărei nume s-a păstrat până azi: Finistère. Pentru cei care trăiau aici – celții! –, sigur că țărâmul lor nu se numea „capătul lumii“, ci exact invers: „Penn ar Bed“ – „capul lumii“ sau, luat *mot à mot*, evident, „începutul a toate“.

Telefonul a sunat din nou. Iarăși Labat. Dupin simțea cum, în ciuda oboselii, începea să fie tot mai irascibil.

– În seara asta nu o să pot să-l înlocuiesc pe prefect. Sunt ocupat, am obligații de serviciu. Spuneți-i asta lui Geungeug... Spuneți-i asta prefectului.

– O crimă. S-a comis o crimă.

Vocea lui Labat era subțire, fără vreo urmă de intonație.

– Ce?

– În Pont-Aven, *monsieur le commissaire*. Pierre-Louis Pennec, proprietarul hotelului *Central*, a fost găsit mort, cu puține minute în urmă, în restaurant. A fost anunțată poliția din Pont-Aven.

– Vă arde de glume, Labat?

– Cei doi colegi din Pont-Aven ar trebui să fie deja acolo.

– În Pont-Aven? Pierre-Louis Pennec?

– Ce vreți să spuneți, *monsieur le commissaire*?

– Ce alte informații mai aveți?

– Doar ce v-am spus.

– Și e sigur vorba despre o crimă?

– Se pare că da.

– De ce?

Dupin începuse să se enerveze din cauza acestei întrebări, încă înainte ca ea să-i fi ieșit pe gură.

– Nu pot să vă relatez decât ceea ce bucătarul hotelului i-a spus la telefon polițistului de serviciu, iar el, la rândul lui...

– Bine, am înțeles. Dar ce treabă avem noi cu asta? Pont-Aven e în jurisdicția celor de la Quimperlé – e treaba lui Derrien.

– De luni, comisarul Derrien e în concediu. Iar, când e vorba despre cazuri grave, responsabilitatea ne revine nouă. De aceea postul de poliție din Pont-Aven...

– Da, da, bine... Pornesc acum. Și dumneavoastră dați-i bătaie. Înainte însă, sunați-l pe Le Ber. Vreau să vină și el acolo, cât mai repede.

– Le Ber e deja pe drum.

– Perfect. Incredibil! Ce căcat imens!

– *Monsieur le commissaire?*

Dupin închisese deja telefonul.

– Trebuie s-o iau din loc, a strigat Dupin, uitându-se la Lily, care tocmai ciripea gureșă la telefon.

După care a pus câteva monede pe teighea și a ieșit din *Amiral*. Avea mașina în Piața Mare, lângă chei, la doar câțiva pași.

Absurd, și-a zis Dupin după ce s-a urcat în mașină, e complet absurd. O crimă în Pont-Aven. În mijlocul verii, cu puțin înainte de începerea sezonului turistic, care transforma localitatea într-un mare muzeu în aer liber, cum obișnuiau să glumească, plini de maliție, cei din Concarneau. Pont-Aven era absolut idilic. Ultima crimă comisă în acest loc atât de pitoresc – poate prea pitoresc, pentru gustul lui Dupin – se petrecuse cu mult timp înainte. Pont-Aven devenise cunoscut, la sfârșitul secolului al XIX-lea, prin colonia de artiști pe care o găzduise și în fruntea căreia se aflase Paul Gauguin. Cu timpul, Pont-Aven devenise renumit în lumea întreagă, fiind menționat în toate ghidurile turistice ale Franței și în oricare lucrare dedicată istoriei artei moderne. Și, în plus, mai era vorba despre foarte bătrânul Pierre-Louis Pennec, un hotelier legendar –

o adevărată instituție în domeniu –, așa cum fuseseră, înaintea lui, tatăl și, desigur, în primul rând, bunica lui, renumita Marie-Jeanne Pennec, care fondase hotelul *Central*.

În mașină, Dupin a început să butoneze tastele caraghios de mici ale telefonului – le ura.

– Unde sunteți, Nolwenn?

– Pe drum, spre comisariat. Labat tocmai m-a sunat. Știi despre ce e vorba. Sigur că îl vrei pe *docteur* Lafond.

– Cât mai repede.

De un an exista și un al doilea medic legist în Quimper, însă Dupin nu putea să-l sufere – Ewen Savoir, un tinerel stângist. Avea o remarcabilă dotare tehnică, dar era un tip obtuz și enervant, care își făcea treaba într-un mod foarte detaliat și prețios, astfel încât orice colaborare cu el ajungea să fie, întotdeauna, un adevărat chin. E drept că Dupin nu putea să spună cu mâna pe inimă că bătrânul și morocănosul *docteur* Lafond îi era chiar simpatic; se întâmplase de câteva ori ca el și Lafond să se burzuluiască unul la altul, când lucrurile nu înaintau atât de rapid pe cât ar fi dorit Dupin, iar în asemenea momente tensionate Lafond înjura ca un birjar, însă, până la urmă, doctorul făcea întotdeauna o treabă minunată.

– Savoir mă scoate din minți.

– Aranjez eu totul.

Lui Dupin îi plăcea întotdeauna replica asta, când o auzea spusă de Nolwenn. Femeia fusese secretara predecesorului său, ba și a predecesorului acestuia. Era perfectă, mai mult decât ți-ai fi putut dori. Chiar excelentă.

– Bine. Sunt foarte aproape de Concarneau. În zece minute ajung.

– *Monsieur le commissaire*, toată povestea asta nu sună deloc bine. E de-a dreptul de neînțeles. L-am cunoscut pe bătrânul Pennec. Soțul meu l-a ajutat cu una, cu alta. Bine, cu ceva ani în urmă.

Lui Dupin îi stătea pe limbă să întrebe despre ce una-alta era vorba, dar a renunțat. Îl preocupau lucruri mai importante. Nu înțelesese prea bine, nici până în prezent, cu ce se ocupa, de fapt, bărbatul lui Nolwenn. Părea să funcționeze universal, chiar dacă într-un mod imprecis. Făcea, pentru o mulțime de oameni, ba una, ba alta. Era vorba întotdeauna doar despre „niște chestii“, nimic mai concret.

– Da. O să fie un talmeș-balmeș... O icoană a Finistère-ului. A Bretoniei. A Franței. *Mon Dieu*... Bun, vă sun înapoi.

– Vă rog. Sunt deja în fața comisariatului.

– Pe curând.

Dupin conducea cu viteză. O viteză mult prea mare pentru străduțele pe care trebuia să se strecoare. Era de necrezut că, pentru prima dată în zece ani, bătrânul Derrien își luase concediu. Era plecat de zece zile. Fiica lui se căsătorise pe insula La Réunion – lucru pe care până și Derrien îl considerase o tâmpenie imensă. Mai ales că mirele provenea din același sătuc adormit ca și ea, sătuc care nu se afla la mai mult de trei kilometri de Pont-Aven.

Dupin s-a apucat să butoneze din nou telefonul.

– Le Ber?

– *Monsieur le commissaire*.

– Ați ajuns deja?

– Da. Chiar în clipa asta.

– Unde se află mortul?

– Jos, în restaurant.

– Ați fost deja acolo?

– Nu.

– Să nu intre nimeni acolo până nu ajung eu. Nici dumneavoastră. Cine l-a găsit pe Pennec?

– Francine Lajoux. O angajată.

– Ce a spus?

– Încă n-am vorbit cu ea. V-am zis: de-abia am sosit.

– Bine. Ajung și eu imediat.

CUPRINS

PRIMA ZI	9
ZIUA A DOUA	97
ZIUA A TREIA.....	166
ZIUA A PATRA.....	255

Literatură bună. Și atât.